

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/1064/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414202045
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6414202045.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a sudcov JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla v právnej veci navrhovateľky T. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXX/XX, U. nad H., zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466, proti odporcovi POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zapísaný v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, v odd. Sro, vložka číslo 23636/B o 67,70 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 22. 09. 2014, č. k. 4C/20/2014 - 41, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh navrhovateľky zamietol, a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že v konaní nie je sporné, že účastníci dňa 17. 04. 2007 uzavreli zmluvu o úvere č. 6371102, na základe ktorej odporca požičal navrhovateľke 3 000,- Sk. Z prehľadu o splátkach úveru nie je sporné, že navrhovateľka uhradila na účet odporcu celkovo 167,28 eur a urobila tak naposledy splátkou zo dňa 15. 10. 2007. V čase poskytnutia úveru, platil zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý odporcom takúto charakteristiku spĺňa, a preto má súd za dokázané, že finančné prostriedky nie sú vzťahom obchodno-právnym, ale občiansko-právnym zo spotrebiteľského úveru. Údaj uvedený v zmluve o úvere, že finančné prostriedky sú použité na povolenie, nebol ničím dokázaný a je súdu známe, že toto políčko je zaškrtnuté len účelovo. Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúceho z ust. § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z. z. v znení v čase uzatvárania zmluvy, bol aj údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Tento údaj predstavuje jednu z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z. z. v znení v čase uzatvárania zmluvy. Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala takúto náležitosť, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Nie je sporné, že zmluva o úvere takéto náležitosti nemá. To znamená, že ak navrhovateľka si požičala 3 000,- Sk mala v tom období vrátiť iba 3 000,- Sk. Pretože však z prehľadu vyplýva, že zaplatila 167,28 eur, zaplatila o 67,70 eur viac než bola jej zákonná povinnosť. Nie je sporné, že odporca takúto sumu prijal bez právneho dôvodu, a preto na jeho strane vzniklo bezdôvodné obohatenie, v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany odporcu sa okresný súd zaoberal aj touto otázkou. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo

k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľka s právnym zástupcom poukazovala na 10 ročnú premlčaciu lehotu, ktorá mala vyplývať aj z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 12. 12. 2011 sp. zn. 7Co/81/2011. Prvostupňový súd poukázal na to, že tento rozsudok nie je záväzný pre rozhodovanie Okresného súdu v Žiari nad Hronom. Podľa § 2 zák. č. 1/1993 Zbierky zákonov SR platí, že o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známe každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených Všeobecne záväzných predpisov je nevyvrátiteľná. Platí to teda aj pre navrhovateľku, že v čase, keď uzatvárala zmluvu o úvere, vedela v zmysle uvedenej domnienky, že úver je bezúročný, a preto nemusela odporcovi úroky a poplatky platiť. Ak tak urobila, vyvracia to tvrdenie navrhovateľky o úmysle odporcu získať bezdôvodné obohatenie. Súd je toho názoru, že 10 ročná premlčacia lehota v tomto prípade nie je splnená a platí iba subjektívna, ale hlavne objektívna trojročná lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia. Posledné plnenie zo strany navrhovateľky bolo 15. 10. 2007, trojročná lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia uplynula 15. 10. 2010, návrh bol podaný dňa 24. 02. 2014, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Vzhľadom a vznesenú námietku odporcu, súd mal za dokázané, že nárok navrhovateľky je premlčaný, a preto ho nemohol priznať a návrh navrhovateľky zamietol. Odporca, ktorý mal úspech vo veci si trovy konania neuplatnil, a preto súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie navrhovateľka. Rozsudok okresného súdu žiadala zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, resp. ho zmeniť a návrhu vyhovieť. Odvolanie odôvodnila ust. § 205 ods. 2 písm. a), § 205 ods. 2 písm. b), § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p.

V dôvodoch odvolania namietala, že o tom, že na jej úkor sa odporca obohatil sa dozvedela po porade so svojim právnym zástupcom. Logickým následkom takéhoto zistenia bolo udelenie plnej moci jej právnemu zástupcovi a podanie návrhu na začatie konania. K uplatneniu nároku v tomto prípade navrhovateľky, na vydanie bezdôvodného obohatenia teda došlo preukázateľne v dvojročnej subjektívnej lehote. Navrhovateľka má zároveň za to, že odporca neodôvodnil ani vznesenie námietky premlčania v objektívnej dobe. Odporca mal uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania, že sa navrhovateľka svojím návrhom domáhala uplatnenia svojho nároku na súde po uplynutí dvojročnej subjektívnej doby, resp. trojročnej objektívnej premlčacej doby. Predloženými dôkazmi, ako aj rozhodovacou praxou súdov je preukázané, že odporca spravidla uzatvára iba imperfektné zmluvy, na základe ktorých prijíma plnenia bez právneho nároku. Takéto konanie je pre neho preukázateľne výhodnejšie, ako dodržiavanie zákona, čo deklarujú aj jeho výsledky z podnikateľskej činnosti prezentované stále vzrastajúcim číslom uzavretých spotrebiteľských úverov. Pre žalovaného je výhodnejšie úmyselne porušovať zákon, čo aj dlhodobo robí, napriek mnohým rozhodnutiam súdom, ktoré ho na to upozorňujú. Konanie odporcu je vopred premyslené a z hľadiska pomeru rizika voči dosiahnutému zisku dobre premyslené a preň ekonomicky výhodné. Poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 20. 02. 2003 sp. zn. 33Odo/938/2002. Navrhovateľka má za to, že tak, ako to vyplýva z jej doterajších podaní a ústnych prednesov, je nutné považovať konanie odporcu za úmyselné, a preto aplikovať na daný právny spor ustanovenia Občianskeho zákonníka o 10 ročnej premlčacej dobe.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu je vecne správne. Prvostupňový súd svoje rozhodnutie založil na zistení, že nárok navrhovateľky je premlčaný, pričom neakceptoval názor vyslovený právnym zástupcom navrhovateľky, že je potrebné aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehotu. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že k uzavretiu zmluvy došlo 17. 04. 2007, pričom navrhovateľka realizovala poslednú platbu dňa 15. 10. 2007.

Úvahy navrhovateľky ako aj závery súdu vo vzťahu k vedomosti ohľadom spotrebiteľského práva nemožno vykladať izolovane od vývoja právnej úpravy spotrebiteľského práva, postupne narastajúcej

zvýšenej ochrany spotrebiteľa, ktorá sa prejavuje jednak vo forme postupne prijímaných vnútroštátnych noriem, vo vývoji názorov na potrebu ochrany spotrebiteľa ako aj snahe dorovnať hendikep spotrebiteľa vo vzťahu k dodávateľovi. Nemožno jednoznačne uzavrieť, že spotrebiteľ je vždy v absolútnom práve bez toho, aby si uvedomoval následky svojich právnych úkonov, prípadne zvýšenú ochranu spotrebiteľa štátom zneužíval. Podľa § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka v občianskoprávných vzťahoch majú účastníci rovné postavenie. Posledné právne úpravy občianskoprávných vzťahov uskutočnené najmä pod vplyvom práva Európskej únie, však túto rovnosť v dôsledku aplikačnej praxe súdov často narúša najmä v otázkach týkajúcich sa spotrebiteľských vzťahov. Je to dôsledok právnej úpravy procesnoprávneho charakteru, ktoré ukladajú súdu povinnosť hodnotiť pre vec rozhodujúce skutočnosti určitým spôsobom v prospech spotrebiteľa. V hmotnoprávnej rovine však ide iba zdanlivo o snahu o narušenie hmotnoprávnej rovnosti strán. Cieľom týchto úprav je iba zabezpečiť odstránenie nerovnosti strán, vyplývajúcej z jej rôzneho postavenia, najmä pri vzniku spotrebiteľského vzťahu, ale zohľadnení subjektívnych možností fyzickej osoby ovplyvniť vznikajúci vzťah, jeho právne dôsledky, teda snahy o povýšenie rovnosti de iure na rovnosť de facto a dosiahnuť tak, pokiaľ možno, materiálnu rovnosť. Cieľom týchto úprav nie je odstránenie hmotnoprávnej rovnosti strán, ale naopak, ich zrovnoprávnenie predovšetkým podľa zásady rešpektujúcej dobré mravy v zmysle § 3 OZ.

V tomto kontexte súdy pri riešení spotrebiteľských vzťahov prihliadajú na slabšie postavenie spotrebiteľa ako účastníka hmotnoprávneho vzťahu, vyrovnávajú hendikep spočívajúci v jeho slabšom postavení, pričom revidujú a kontrolujú právne úkony spotrebiteľ vo vzťahu k dodávateľovi, ich náležitosti tak, aby nebol spotrebiteľ v dôsledku neznalosti ukrátený na svojich právach. To však neznamená, že táto ochrana je absolútna mimo rámec z vyššie uvedených zásad.

Premičanie nie je tým inštitútom, ktorý vyžaduje špeciálnu pomoc súdu, pretože súd musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a v prípade zistených skutočností nemôže vykladať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka spôsobom, ktorý je sice výhodný pre spotrebiteľa, ale je nezákonný. Takýmto postupom by došlo k narušeniu rovnosti účastníkov. Z tohto pohľadu je potrebné nazerať aj na dôvody odvolania navrhovateľky.

Z hľadiska začatia plynutia premlčacej doby odvolací súd dodáva, že táto začala plynúť odo dňa vzniku bezdôvodného obohatenia, teda odo dňa uhradenia poslednej splátky navrhovateľkou na účet odporcu, teda odo dňa 15. 10. 2007. Pre plynutie dvojročnej subjektívnej lehoty je rozhodujúci okamih, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Vyžaduje sa skutočná, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. K tomu dochádza vtedy, keď oprávnený zistí také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť jeho právo žalobou na súde.

V rozhodovanom prípade je zložitá a problematická preukázanie skutočnej vedomosti navrhovateľky, že došlo k obohateniu na jej úkor. Je pravdou, že sa o tom mohla dozvedieť až po návšteve právneho zástupcu, ktorý vyhodnotil daný prípad a dospel k záveru, že môže ísť o obohatenie na úkor navrhovateľky, hoci o tejto skutočnosti mohla mať vedomosť z médií. Nemožno však od bežného spotrebiteľa očakávať schopnosť správne vyhodnotiť všetky informácie, ktoré sa takto môže dozvedieť. Toto môže byť len podnetom pre to, aby navštívila advokáta.

Nič na tom však nemení skutočnosť, že z hľadiska plynutia objektívnej lehoty pre posúdenie veci sú podstatné odlišné podmienky, ktorými sa zaoberal prvostupňový súd. Objektívna premlčacia lehota začala plynúť od pripísania poslednej splátky na účet odporcu, to znamená od 15. 10. 2007 a uplynula dňa 15. 10. 2010. Žaloba bola podaná 24. 02. 2014, teda po lehote, nárok je premlčaný.

Navrhovateľka argumentovala desaťročnou premlčacou lehotou. Odvolací súd námietku nepovažuje za prijateľnú. Pri úmyselnej forme bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje, aby úmysel obohatiť sa na úkor jedného bol daný v čase obohatenia, teda už v čase podpísania zmluvy, keďže táto obsahovala také podmienky, ktoré zabezpečovali odporcovi plnenie vo väčšom rozsahu, ako je prípustné. V desaťročnej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel (či už priamy alebo nepriamy) musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nestačilo by teda, keby povinný získal bezdôvodné obohatenie neúmyselne a potom by si ho úmyselne ponechal. Podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu nie sú splnené a platí trojročná objektívna premlčacia doba aj v prípade, keď odporca získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil. Zodpovednosť

za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou. Navrhovateľka však žiadnym spôsobom nepreukázala, že by odporca mal úmysel k bezdôvodnému obohacovaniu sa vo vzťahu k plneniu vyplývajúcej zo zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania, a že by tento existoval už v čase získania bezdôvodného obohatenia. V čase uzavretia zmluvy odporca mal v predmete podnikania uzatváranie zmlúv, ktorými poskytoval finančné prostriedky za účelom zisku. Štát odporcovi dovolil túto formu podnikania, preto odporca mohol očakávať určitý zisk. Až následne vývojom spotrebiteľského práva pod vplyvom Európskej únie a únijskeho práva dochádza ku kontrole spotrebiteľských vzťahov a uzatvoreniu zmlúv. Očakávanie zisku z dovoleného podnikania nemožno podradiť pod úmysel odporcu bezdôvodne sa obohatiť. Následne vyvodený záver o neprimeranom zisku oprávnenej osoby poskytovať úvery nemožno vykladať späť ku času uzatvorenia zmluvy. Iná situácia nastane vtedy, ak takýto subjekt napriek vyslovenej neprijateľnej podmienke súdom túto naďalej aplikuje a uzatvorí nové zmluvy, možno v tom vidieť zrejmy úmysel, v rozhodovanom prípade toto nebolo preukázané.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Odporca bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný a vzniklo mu voči plne neúspešnej navrhovateľke právo na náhradu trov konania. Keďže odporca nedal návrh na náhradu trov odvolacieho konania v súlade s § 151 O. s. p., odvolací súd mu ich nepriznal.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.